

TYRESÖ KOMMUN
Socialförvaltningen

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ÅR 2004

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. FÖRORD	4
2. UPPDRAG OCH MÅLGRUPPER	5
3. MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE	5
4. KVALITET	6
4.1 Kvalitetsgarantier	6
4.2 Klagomålshantering	6
4.4 Brukarundersökningar	6
4.5 Slutrapport - stödboendet för unga mammor	7
4.6 Kompetensutveckling	8
4.7 Samarbete med Ersta Sköndal högskola för kunskapsbaserat socialt arbete	8
4.8 Stöd till misshandlade kvinnor och deras familjer	9
5. ORGANISATION OCH PERSONAL	10
6. EKONOMISKT RESULTAT	11
7. VERKSAMHET	13
7.1 Kostnadsutveckling för ekonomiskt bistånd, år 1995 – 2004	13
7.2 Försörjningsstödsenheten	14
7.3 Insatser för barn, år 1995 – 2004	15
7.4 HVB-placeringar under år 2004 jämfört med år 2003	16
7.5 Familjehemsplaceringar under år 2004 jämfört med år 2003	17
7.6 Jourhemsplaceringar 2004	17
7.7 Familjegruppen	18
7.8 Familjehem	19
7.9 Familjerätt	19
7.10 Familjecenter	20
7.11 Insatsen kontaktfamilj/-person	22
7.12 Familjepedagoginsatser	23
7.13 Socialjouren	23
7.14 Familjerådgivningen	23
7.15 Automatspelstillstånd	24
7.16 Utskottet för individ- och familjeomsorg	24

TEXTBILAGA

Organisationsskiss

Kvalitetsgarantier för försörjningsstöd

Kvalitetsgarantier för familjehem

Kvalitetsgarantier för kontaktfamilj/-person

TABELLBILAGA

Tabell 1. Sammanställning av inkomna synpunkter till IFO under 2004

Tabell 2. Bidragshushåll fördelat efter familjetyp, 1995 – 2004

Tabell 3. Bidragshushåll fördelat efter bidragsmånader, 1995 – 2004

Tabell 4. Inkomna anmälningar jml 14 kap. § SoL avseende barn i åldern 0 - 12 år, 2000 - 2004

Tabell 5. Orsak till inkomna anmälningar jml 14 kap. 1 § SoL avseende barn i åldern 0 - 12 år, 2000 - 2004

Tabell 6. Avslutade familjerättsärenden, år 2000 - 2004

1. FÖRORD

Året har präglats av organisationsöversyner, såväl inom som utom avdelningen.

En tydligare struktur med tre enheter med varsin enhetschef med budget och personalansvar har genomförts och fungerar mycket väl. Den nybildade försörjningsstödsenheten har, från att ha varit två arbetsgrupper, under året arbetat sig samman till ett mer gemensamt tänkande kring försörjningsstöd.

Året har också präglats av budget och balanskrav. Det har varit svåra avvägningar och prioriteringar gällande vår verksamhet med mestadels lagstyrd myndighetsutövning och där den enskildes behov av stöd och insatser måste tillgodoses även i kärva budgettider. Framförallt andra halvåret har besparingar gjorts på personalsidan med vakanshållningar av vikariat och tjänster.

Familjerätten har trots hög arbetsbelastning utvecklat arbetet och genom prioriteringar arbetat bort de tidigare långa köerna för medgivandeutredning. Fokusgruppintervjuer genomfördes i syfte att fånga upp synpunkter samt utveckla metoder kring medgivandeutredning. Föregående års klagomål på lång väntetid samt kritik från länsstyrelsen har åtgärdats på ett bra sätt.

Allvarliga tvister mellan föräldrar och vårdnadsfrågor tangerar ofta både familjerätten och familjegruppen. Familjegruppen har sedan sensommar/höst haft en mycket hög arbetsbelastning med ökat antal anmälningar (en ökning med 61 % jmf med 2003) och svåra rättsprocesser. Antalet jourplaceringar har ökat dramatiskt och svårigheten att finna bra familjehem och jourfamiljer har varit märkbar. Brist på egna jourhem samt komplicerade ärenden med barn med särskilda behov har gjort att vi i högre grad än tidigare har köpt kvalificerade jourfamiljehem genom förmedlingsföretag. Några jourfamiljer i Tyresö och dess närhet har rekryterats och arbetet med att rekrytera fler fortgår.

Även familjecenter märker av ökande antal ärenden i familjegruppen bl a genom fler och tyngre ärenden till familjepedagogerna. Familjecenter utvecklar sin verksamhet kontinuerligt och har under 2004 startat grupper för barn vars föräldrar har någon form av vårdnadstvist, ”Skilda världar”. Föräldrautbildningar har prövats i två former; ICDP (föräldravägledningsprogram) samt Cope (the Community Parent Education Program). Det sistnämnda av personal från barn och utbildning i familjecenters lokaler.

Kompetensutveckling, utveckling av metoder samt utvärdering av insatser är viktigt i socialt arbete. Ett närmande mellan teori och praktik enligt Socialstyrelsens intentioner har kommit till stånd genom det avtal som tecknats med Ersta Sköndal. En student har skrivit en c-uppsats på familjecenter om grupper för barn till missbrukare. Högskolan har tillhandahållit en gruppledarutbildning på temat grupp och ledarskap inom ramen för avtalet för familjecenter. Avdelningen har tagit emot två praktikanter samt gästföreläst på högskolan.

Ett stort tack till all personal som trots hög arbetsbelastning, med stort engagemang och uthållighet vidareutvecklar sitt sociala arbete för att svara upp mot enskilda och familjers behov av individ- och familjeomsorg.

Anita Lindbohm
Avdelningschef

2. UPPDRAG OCH MÅLGRUPPER

Socialnämnden ansvarar genom sin verkställighetsorganisation - socialförvaltningen - för kommunens samlade individ- och familjeomsorg. Nämndens huvudsakliga uppgift är att erbjuda Tyresöbor en bra service och god vård och omsorg inom ansvarsområden som regleras i socialtjänstlagen och i andra lagar och förordningar inom den sociala sektorn.

Individ- och familjeomsorgen är en avdelning inom socialförvaltningen och dess funktion är att utgöra det yttersta skyddsnätet då personer eller familjer hamnat i besvärliga situationer och behöver hjälp. En stor del av avdelningens verksamhet bygger på myndighetsutövning. Den omfattar i första hand olika former av ekonomiskt stöd till individer, speciella stödinsatser riktade till barn i åldern 0-12 år och familjerättsliga ärenden. Utöver den myndighetsutövande delen svarar avdelningen även för öppenvårds-, rådgivnings- och andra stödinsatser.

Avdelningen ska utifrån rådande lagstiftning och nämndsbeslut verka för att Tyresöbor tillförsäkras den service, information, råd och bistånd som de har rätt till. Avdelningen ska stödja och utveckla kommuninvånarnas möjligheter till ekonomisk och social trygghet. Arbetet ska bedrivas utifrån en helhetssyn på människan och en viktig princip i mötet med de enskilda är frivillighet och självbestämmande. Vid utredning och bedömning av behov ska den enskildes personliga integritet värnas. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt barn. Avdelningen ska prioritera anmälningar om barn i åldern 0-12 år som far illa. Även förebyggande arbete bland barn, liksom insatser för barn som riskerar att utvecklas ogynnsamt, är av största vikt.

Avdelningen byter under 2005 namn från Individ- och familjeomsorg till Familj och Försörjning.

3. MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Samtliga placerade barn ska ha en individuell skriftlig behandlingsplan.

Genomgång har skett av alla placerade barn under året och individuella, skriftliga behandlingsplaner har upprättats i de stadigvarande placeringarna. Målet är uppfyllt.

I barnfamiljer som varit beroende av försörjningsstöd i minst ett år ska barnens behov särskilt uppmärksammas.

När ansökningar om ekonomiskt bistånd har diskuterats inför beslutsfattande har alltid barns situation och behov belysts. Ansökningar om ekonomiskt bistånd till gagn för barn har prövats mer generöst när det gällt familjer med långvarigt biståndsbehov. Målet är uppfyllt.

Antal ärenden beroende av långvarigt försörjningsstöd (över ett år) ska minska

Antalet hushåll med långvarigt försörjningsstöd har ökat från 82 till 109 stycken under året, en ökning med 27 hushåll. Denna hushållstyps andel av samtliga bidragshushåll har ökat från 47 till 49 procent. Den svaga efterfrågan på arbetskraft under året bedöms vara anledningen till ökningen. Målet är inte uppfyllt.

4. KVALITET

4.1 Kvalitetsgarantier

Den 1 februari 2002 infördes kvalitetsgarantier på socialförvaltningen. Under 2004 har det inom avdelningen funnits kvalitetsgarantier för försörjningsstöd och familjehem.

Under året har det skett en revidering av befintliga kvalitetsgarantier och nya garantier har utarbetats för insatsen kontaktfamilj/- person. Garantierna för kontaktfamiljer/-personer rör tillgänglighet, information, uppföljning samt stöd och vägledning. Revideringen av garantierna för försörjningsstödet har lett till att garantierna skärpts när det gäller väntetid för besök och väntetid för skriftligt beslut. Orsaken till att garantierna har kunnat skärpas är att den uppföljning som gjorts visade att vi levde upp till de ursprungliga garantierna med god marginal. Kvalitetsgarantierna för familjehem har förändrats på en punkt, nämligen att familjehemssekreterarna skall besöka varje familjehem minst en gång, istället för två gånger, per år. De reviderade garantierna gäller fr.o.m. januari 2005.

För att följa upp hur kvalitetsgarantierna fungerar används avvikelserapporter. Dessa skall fyllas i av personalen varje gång någon blir medveten om att det inte går att leva upp till vad som lovats i garantierna. Under året har inga avvikelser från kvalitetsgarantierna rapporterats. Ett klagomål som rört kvalitetsgarantierna har inkommit under året. Klagomålet visade sig dock vara ett missförstånd som kunde redas ut.

4.2 Klagomålshantering

Under året har 12 personer framfört synpunkter till IFO – 23 klagomål och tre beröm. Två personer har framfört såväl beröm som klagomål. År 2003 var det 20 personer som framförde synpunkter på verksamheten. 18 synpunkter var klagomål och fyra var beröm. 25 av 26 synpunkter som inkommit under år 2004 har framförts av personer aktuella på IFO. Den avslutande synpunkten har kommit från en person som anlitat familjerådgivningen. Synpunkter har framförts vid 17 tillfällen. Vid tio av dessa tillfällen har synpunkterna framförts via telefon och vid resterande sju tillfällen har synpunkterna framförts skriftligt. I majoriteten av de klagomål som inkommit har den klagande kontaktats. Det har skett genom telefonsamtal eller vid besök. Klagomålen har retts ut genom information, samtal och klargörande av gällande rutiner. Om kontakt inte tagits kan orsakerna exempelvis vara att den klagande är anonym, att den klagande inte går att nå, eller att den klagande har en historik som gör att det inte är meningsfullt att bemöta klagomålet.

Under år 2004 har det inte inkommit några klagomål angående långa väntetider för adoptionsutredningar. Då en stor del av klagomålen under 2003 rörde just långa väntetider för adoptionsutredningar utgör avsaknaden av dessa under 2004 sannolikt orsaken till att antalet klagande minskat under året. Avsaknaden av klagomål är ett resultat av att det skett en medveten prioritering av adoptionsärenden, samt att nya rutiner för adoptionsutredningar införts under 2003.

4.4 Brukarundersökningar

I oktober genomfördes enkätundersökningar på Familjecenter och Öppna förskolan för femte gången. Båda undersökningarna visade att besökarna överlag är nöjda, eller mycket nöjda, med verksamheten. Helhetsintrycket av enkätstudien på Öppna förskolan är att den verkar vara fortsatt mycket omtyckt och uppskattad av föräldrarna. Undersökningen påvisar att verksamheten upplevs hålla god kvalitet, då merparten av föräldrarna anser att bemötandet från personalen, personalens kompetens och förskolans innehåll och aktiviteter är bra.

Jämförs årets enkätundersökning med den som genomfördes år 2002 är det främst två förändringar som bör uppmärksammas. För det första har det i flera frågor skett en förskjutning i respondenternas svar från det näst mest positiva svarsalternativet till det mest positiva svarsalternativet. För det andra är det fler respondenter som uppställer önskemål om ökat öppethållande på Öppna förskolan i årets undersökning.

Enkätundersökningen bland familjer som erhållit särskilt stöd visar att de som besvarat enkäten genomgående är positiva till Familjecenter, dess verksamhet och personal. Jämförs 2004 års enkätundersökning med motsvarande undersökning 2002 går det dock att skönja en generell minskning i "nöjdhetsgrad" hos Familjecenters klienter. Exempelvis har andelen svarande som tycker att de är mycket nöjda med kontakten med Familjecenter minskat, vilket även andelen som tycker att personalen är mycket kompetent gjort. I båda dessa fall har det skett en förskjutning i respondenternas svar från det mest positiva svarsalternativet till det näst mest positiva. Det är alltså inte så att missnöjet ökat utan snarare är det så att andelen som är mycket positiva har minskat till förmån för de som är ganska positiva.

4.5 Slutrapport - stödboendet för unga mammor

Ett stödboende för unga ensamstående mammor startades i september 2002. Individ- och familjeomsorgen hade då funnit att denna grupp var mycket utsatt på bostadsmarknaden och att de ofta saknade arbete. Skulder och betalningsanmärkningar var vanligt förekommande och mammorna kom inte ur sin situation. Många hade också problem med föräldrarollen och kom från familjer med sociala problem. För att ge dessa mammor ett ordnat boende och en ordnad social situation utan droger startades ett stödboende för målgruppen. Mammorna skulle i boendet få hjälp att öka sitt självförtroende och bli stärkta i föräldrarollen. De skulle också få hjälp att ta sig ur bidragsberoendet och bli självförsörjande.

Stödboendet har varit beläget i en lägenhet på fem rum och kök. Det har funnits plats för tre mammor och deras barn. Två boendestödjare har varit anställda på deltid. Boendestödjarna har hjälpt mammorna med att ordna sysselsättning, dagisplats, avbetalningsplaner, etc. De har också stöttat mammorna i föräldrarollen.

Stödboendet för unga mammor har delfinansierats av Länsstyrelsen i Stockholms län under perioden september 2002 – augusti 2004. I samband med att projektiden gick ut har en slutrapport inlämnats till länsstyrelsen. I slutrapporten konstateras bland annat att vistelsen i unga mamma boendet genererat en positiv utveckling för fyra av de sex mammor som vistats i boendet under den aktuella perioden. För dessa fyra mammor har boendesituationen förbättrats avsevärt. Tre av mammorna har fått kommunkontrakt och två av dem har haft kommunkontrakten så länge att den förändrade boendesituationen kan anses vara varaktig. Även mammornas sociala situation i övrigt har påverkats i positiv riktning, exempelvis när det gäller avbetalningar av skulder.

I slutrapporten konstateras vidare att behovet av ett stödboende för unga mammor har minskat. Under projektperiodens senare tid saknades det, bland Individ- familjeomsorgens klienter, i stort sett mammor som skulle kunna vara aktuella för insatsen. I slutrapporten konstateras det att det med denna bakgrund inte är möjligt att bedriva stödboendet i samma form som det haft under projektperioden. Den minskade tillströmningen av nya mammor till stödboendet har inneburit att det kommit att råda en personell överkapacitet i verksamheten. Som ett resultat av detta har boendestödjarnas anställningar inte förlängts efter projektidens utgång.

Behovet av ett stödboende kan dock snabbt komma att förändras. Därför kommer avdelningen även fortsättningsvis att kunna erbjuda ett stödboende för unga mammor, med stöd av befintliga resurser såsom socialsekreterare och/eller familjepedagog. Skillnaden mot tidigare är att organisationen kring stödboendet kommer att vara mer flexibel och i högre grad styras av hur efterfrågan ser ut.

4.6 Kompetensutveckling

Kompetensutvecklingsplanen för IFO:s personal togs fram för första gången under 2001 och har därefter uppdaterats årligen. Planen bygger på fyra grundpelare: nyanställda introduceras i arbetet enligt IFO:s introduktionsprogram för nyanställda, friskvårds- och kvalitetsdagar anordnas för all personal en gång om året, alla socialsekreterare får regelbunden handledning och riktade utbildningar erbjuds de olika arbetsgrupperna/yrkeskategorierna ca vart tredje år. Planen läggs för tre år i taget och berör planerad kompetensutveckling dels för avdelningen som helhet, dels för de olika arbetsgrupperna. Kompetensutvecklingsplanens utformning kommer att ses över under 2005.

Under 2004 har personal på avdelningen deltagit i följande utbildningar. Personal på Försörjningsstödsenheten har fått utbildning i dödsboanmälan. Familjerätten har deltagit på en konferens angående vårdnad, boende och umgänge, arrangerad av socialstyrelsen. Dessutom har personal deltagit på familjerättsdagarna som anordnas av Familjerättsassocionomernas riksförening, i faderskapsutbildning anordnad av kommunförbundet, samt i utbildningen Family mediation anordnad av Familjerättsassocionomernas riksförening. Familjehemssekreterarna har, förutom fortbildning, deltagit på en tvådagarskonferens anordnad av FSF, Föreningen Socionomer i Fosterbarnsvården. Familjegruppens personal har gått utbildningen rättssäkra barnavårdsutredningar med barnet i centrum. På Familjecenter har personal deltagit på två halvdagsföreläsningar om föräldrars anknytning till nyfödda barn. Gruppledare på Familjecenter har deltagit i en utbildning anordnad av Ersta Sköndal högskola på temat grupp och ledarskap. Avslutningsvis har förskolelärare på Familjecenter deltagit i COPE- utbildning (d.v.s. föräldrautbildningsprogram).

4.7 Samarbete med Ersta Sköndal högskola för kunskapsbaserat socialt arbete

Sedan 2003 har Individ- och familjeomsorgsavdelningen och Specialavdelningen i Tyresö kommun ett samverkansavtal med Ersta Sköndal högskola. Samverkan syftar till att stödja ett mer kunskapsbaserat socialt arbete genom ett närmande mellan forskning, utbildning och praktiskt socialt arbete. Samverkan bygger huvudsakligen på ett utbyte av tjänster mellan kommunen och högskolan, där eventuella kostnader för samverkan ryms inom respektive parts ordinarie budget. Samverkan leds av en styrgrupp bestående av avdelningschefen och utredaren vid Individ- och familjeomsorgs- respektive Specialavdelningen samt två företrädare från högskolans fältenhet.

2004 är det första år då praktisk samverkan skett mellan parterna. För Individ- och familjeomsorgens del har samverkan yttrat sig på ett antal olika sätt. Under våren genomfördes, med stöd av Ersta Sköndals högskola, utvecklingsseminarier för IFO:s personal. Utvecklingsseminarierna ledde bland annat fram till att Familjerätten genomförde fokusgruppsintervjuer med adoptivföräldrar angående medgivandeutredningar. Vidare genererade utvecklingsseminarierna ett antal olika förslag till uppsatsämnen, vilka delgetts Ersta Sköndal. Vid utvecklingsseminarierna uppmärksammades också behovet av utbildning för gruppledare. Som ett resultat av detta har Ersta Sköndal genomfört en utbildning för gruppledare vid Familjecenter på temat grupp och ledarskap. Utbildningens omfattning var tre halvdagar.

Samverkan har även skett genom att två studenter från Ersta Sköndal praktiserat på avdelningen under året. En student har skrivit en uppsats som handlade om Familjecenters arbete med barn till missbrukande föräldrar. Personal från avdelningen har dessutom gästföreläst på högskolan vid två tillfällen under året.

4.8 Stöd till misshandlade kvinnor och deras familjer

Under 2004 har IFO fått kännedom om 24 kvinnor som utsatts för våld eller hot om våld. 13 av kvinnorna har polisanmält det de utsatts för (i fyra ärenden vet vi inte om någon polisanmälan är gjord). Av de kvinnor som gjort polisanmälan har tio utsatts för fysiskt våld, och ofta även psykiskt våld. De sju kvinnor som inte gjort polisanmälan har samtliga blivit utsatta för fysiskt våld. Två av kvinnorna har även blivit utsatta för psykiskt våld och hot om våld. Så gott som alla kvinnor (23 av 24) hade hemmavarande barn och nio kvinnor var fortfarande bosatta med de män som hotat eller misshandlat dem.

IFO får i allmänhet kännedom om misshandlade kvinnor genom rapporter från polis och socialjour, eller genom att kvinnorna själva tar kontakt med socialsekreterare. Om rapport inkommer från socialjour och/eller polis tar en socialsekreterare kontakt med kvinnan för att ge information, rådgivning och erbjuda henne en besökstid för samtal. Ytterligare insatser har exempelvis varit stödsamtal, ekonomisk rådgivning och utredning i familjegruppen.

På grund av personalförändringar har det under årets andra hälft inte funnits några resurspersoner för arbetet med stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och deras familjer. Under den period det inte funnits resurspersoner på avdelningen har arbetet tappat fart varför funktionen återinrättades i december 2004. Under 2005 kommer två socialsekreterare från Försörjningsstödsenheten fungera som resurspersoner. Till stöd för resurspersonerna har en styrgrupp bildats. Under året har kontakter knutits med Manscentrum i Haninge. Kontakterna har lett fram till avdelningen kommer att starta ett samarbete med Manscentrumet under 2005.

5. ORGANISATION OCH PERSONAL

Avdelningen är organiserad i arbetsgrupper utifrån funktion. Avdelningen omfattar totalt 44,6 tjänster. Arbetet inom avdelningen bedrivs med långtgående delegering av ansvar och befogenheter och merparten av personalen har myndighetsutövning som sin arbetsuppgift. Sedan januari 2004 har en organisationsöversyn med tydligare chefsstruktur genomförts. Avdelningen är indelad i tre enheter - Försörjningsstödsenheten, Familjeenheten och Familjecenter - med varsin enhetschef som har personal- och budgetansvar. Familjecenter drivs gemensamt med barn- och utbildningsförvaltningen och i samverkan med primärvården. En organisationsskiss över avdelningen återfinns i textbilagan.

Försörjningsstödsenheten. Mottagningsgruppen tar emot nybesök och utreder frågor om försörjningsstöd med kontakt upp till tre månader. Därefter överlämnas ärendet till Upp till 25 (personer 18-24 år) eller till Individ- och ekonomigruppen (personer som är 25 år och uppåt) för fortsatt handläggning. Flyktingar som enligt treårsregeln flyttas över från kommunens Invandrar- och flyktingsektion tas emot av Individ- och ekonomigruppen för fortsatt handläggning. Enheten handlägger även dödsboanmälningar. Till enheten är knuten ett stödboende för unga mammor.

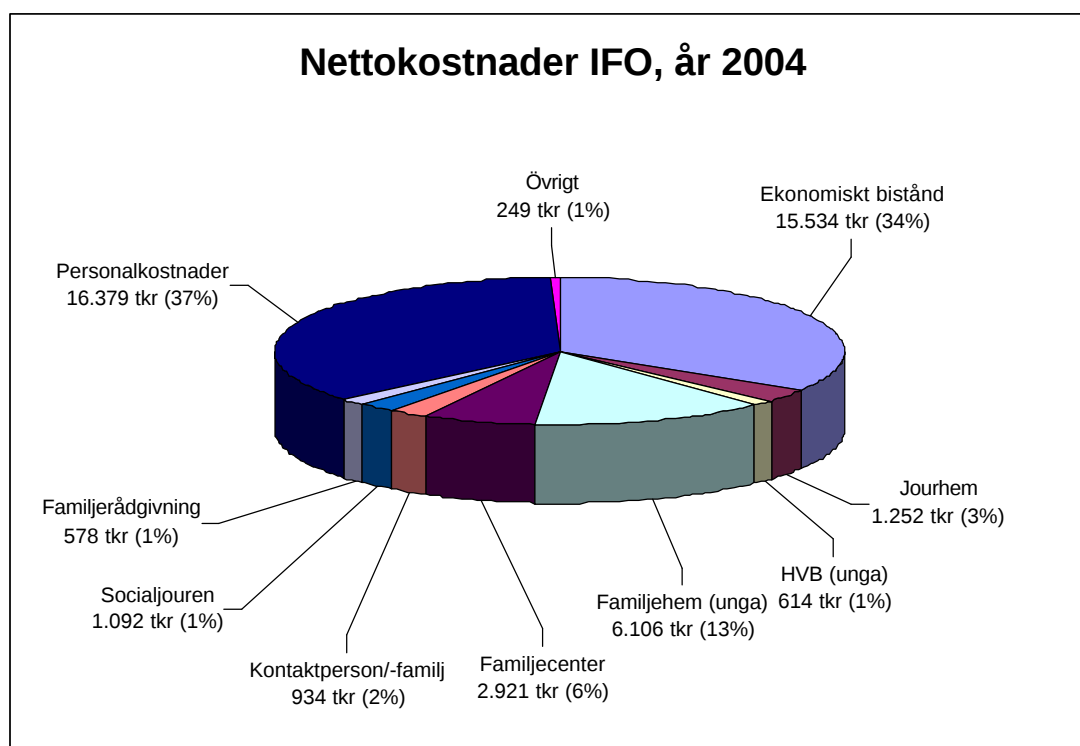
Familjeenheten. Familjegruppen handlägger ärenden rörande familjer med barn upp t.o.m. 12 år. Anmälningar jämlikt 14 kap 1 § SoL tas emot och bedöms. Familjegruppen utreder jämlikt 11 kap 1 § SoL, föreslår stödinsatser, genomför och följer upp placeringar enligt SoL eller LVU i hem för vård eller boende (HVB) och familjehem. Familjerättsgruppen handlägger familjerättsliga ärenden bl. a. fastställande av faderskap, frågor om vårdnad, umgänge och boende samt adoptionsfrågor.

Familjecenter. Familjecenter med öppen förskola är en verksamhet som syftar till att samordna och bättre utnyttja de resurser som finns för förebyggande verksamheter för barn i riskzonen och deras föräldrar. Familjecenter erbjuder öppen förskola för föräldrar och barn, gruppverksamhet för barn och vuxna, föräldrastöd i olika former, t ex familjepedagoginsats och kontaktperson/-familj. Familjehemsgruppen rekryterar nya familjehem samt handleder och stödjer familjehemmen.

6. EKONOMISKT RESULTAT

Nettobokslutet för år 2004 uppvisar ett underskott på 664 tkr i förhållande till de budgeterade nettokostnaderna på 45,7 mkr. Även nettoboksluten för 2002 och 2003 uppvisade underskott på 2.3 mkr respektive 259 tkr. Årets underskott kan till stor del förklaras av att nettokostnaderna för ekonomiskt bistånd var 2.4 mkr högre än budgeterat. Även nettokostnaderna för jourhem har bidragit till det samlade underskottet då de var 0.9 mkr högre än budgeterat.

Utfallet för år 2004 redovisas i diagrammet nedan. I anslutning till varje kostnadsslag framgår nettobelopp och dess procentuella andel av den sammanlagda nettokostnaden för Individ- och familjeomsorgsavdelningen år 2004.

De två största utgiftsposterna för år 2004 var liksom tidigare år personalkostnader och ekonomiskt bistånd. År 2004 uppgick nettokostnaderna för försörjningsstöd och annat ekonomiskt bistånd till 15,5 mkr, vilket utgjorde 34 procent av de totala nettokostnaderna. Motsvarande siffror för år 2003 var 13,4 mkr respektive 31 procent. Personalkostnaderna var 16,4 mkr och 37 procent av nettokostnaderna år 2004 jämfört med 13,3 mkr och 32 procent året innan.

Kostnaderna för familjehemsplacerade barn var under året 6.1 mkr, jämfört med 5,9 mkr år 2003. Kostnaderna för barn placerade i HVB var under året 614 tkr – en minskning med 1,3 mkr jämfört med år 2003. Kostnaderna för HVB-placeringar har således minskat kraftigt för andra året i rad. Under 2004 var fem barn placerade i HVB jämfört med tre barn 2003. Den kraftiga minskningen i kostnader för HVB-placeringar förklaras av att antalet vård dygn endast uppgick till 372 under 2004, medan de under 2003 uppgick till 1096.

Nettokostnaderna för jourhem var under året knappt 1.3 mkr. Detta är ett överskridande av budgeten på 922 tkr. Överskridningen av budgeten är orsakad av ett ökad behov av

jourhemsplatser samt att kvalificerade jourhemsplaceringar, i högre grad än tidigare, köpts genom förmedlingsföretag.

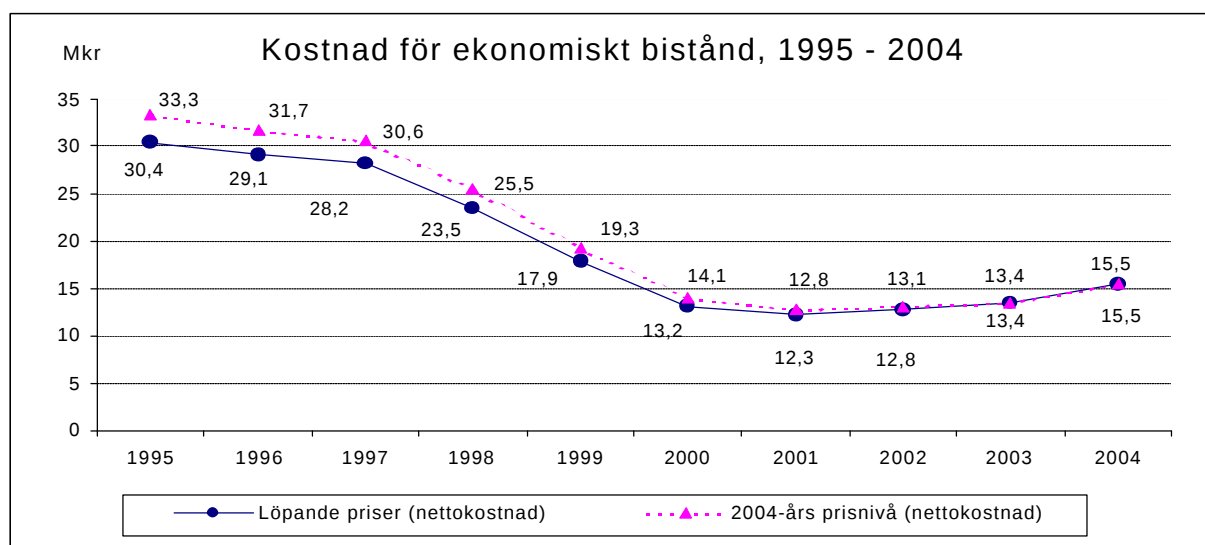
Posten "övrigt" i diagrammet, omfattande 249 tkr, innefattar bl.a. nettokostnaderna för stödfunktioner för avdelningen, som exempelvis genomgångsbostäder (104 tkr) och kontaktpersoner för vuxna (54 tkr). Bruttokostnaderna för stödboendet för unga mammor var under året 515 tkr, vilket finansierades av projektmedel från länsstyrelsen, egenavgifter för de boende samt genom anslaget för ekonomiskt bistånd.

Sammanfattningsvis kan sägas att kontot för ekonomiskt bistånd visar ett underskott på 2,4 mkr i förhållande till budget. 2004 är det andra året i rad som kostnaderna överskrider budget. Nettokostnaderna för familjehem och HVB uppgick sammantaget till 6,7 mkr, vilket är 1,5 mkr lägre än budget. Motsvarande konton uppvisade 2003 ett sammanlagt underskott på 390 tkr 2003, och på knappt 1 mkr år 2002. Det stora överskottet 2004 beror på att kostnaderna för HVB-placeringar blivit betydligt lägre än budgeterat. Överskottet uppvägs dock till stor del av att kostnaderna för jourhem var 0,9 mkr högre än budgeterat. Personalkostnader för IFO (exklusive Familjecenter och stödboendet för unga mammor) uppgick till 16,4 mkr. Jämfört med budget är det ett överskott på 0,8 mkr, vilket huvudsakligen beror på vakanshållning av tjänster i besparingssyfte. Kostnaderna för kvalificerade öppenvårds-, rådgivnings- och andra stödinsatser uppgick till 4,6 mkr, vilket var 114 tkr under budgeterad nivå. Kostnaderna för socialjouren uppgick under året till 1,1 mkr, vilket i stort sett ligger i nivå med 2004 års budget.

7. VERKSAMHET

7.1 Kostnadsutveckling för ekonomiskt bistånd, år 1995 – 2004

Kostnaderna för försörjningsstöd och annat ekonomiskt bistånd minskade i fasta priser från 33,3 mkr till 12,8 mkr under åren 1995 till 2001, vilket är en minskning med närmare två tredjedelar. Sedan millennieskiftet har kostnadsläget varit relativt konstant, men under de senaste åren har kostnaderna börjat öka. I följande diagram visas utvecklingen av nettokostnaden för ekonomiskt bistånd under åren 1995 – 2004.¹

Antalet bidragstagande hushåll var under de senaste tio åren som högst 1995 och har därefter konstant minskat varje år, så även under 2004.

Hälften (50 %) av hushållen fick under år 2004 bidrag under en kortare tid, det vill säga en till tre månader. Närmare en femtedel (18,5 %) av hushållen fick bidrag tio till tolv månader. Bidragstidens längd har ökat kraftigt under år 2004 i jämförelse med år 2003, då 60 procent fick bidrag under tre månader eller mindre och 15,5 procent fick bidrag i tio månader eller längre. Tabell 3 i tabellbilagan visar utvecklingen av antalet bidragshushåll fördelat efter bidragsmånader under tidsperioden 1995 – 2004.

Den genomsnittliga bidragstiden, mätt under en ettårsperiod, ökade år 2004 till 4,9 månader jämfört med 4,2 månader under år 2003. Årets resultat är den högsta genomsnittliga bidragstiden under de senaste tio åren. Medelbiståndet per hushåll och månad var förhållandevis konstant mellan åren 1995 och 2000, men har därefter kontinuerligt ökat med mellan 300 och 400 kronor varje år. Denna ökning har även skett under år 2004, och medelbiståndet nådde den högsta nivån på tio år med 6.446 kr per hushåll och månad.

¹ Kostnadsutveckling för ekonomiskt bistånd redovisas i nettokostnader. Utvecklingen redovisas förutom i löpande priser även i fasta priser, vilket innebär att hänsyn tagits till inflationen genom KPI (konsumtprisindex) och att kostnaderna under tioårsperioden redovisas i 2004 års penningvärde

Bidragshushåll, medelbistånd och hjälptid, år 1995 - 2004

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Hushåll som någon gång under året fått bidrag, antal	1.408	1.266	1.143	956	759	608	556	538	536	497
Medelbistånd per hushåll och månad, kr per månad	5.000	5.066	5.227	5.298	5.251	5.275	5.572	5.742	6.103	6.446
Hjälptid i snitt per hushåll och år, antal månader	4,7	4,7	4,8	4,7	4,7	4,5	4,4	4,4	4,2	4,9

Hushållens sammansättning har inte förändrats nämnvärt under år 2004 jämfört med föregående år. Huvuddelen (69 %) av de bidragstagande hushållen saknar barn (Se tabell 2 i tabellbilagan).

Sammanlagt fattades 4.656 beslut om ekonomiskt bistånd under år 2004, vilket är en ökning med 8 procent jämfört med år 2003. Av dessa var 3.857 bifallsbeslut och 799 avslagsbeslut. Det är antalet bifallsbeslut som ökat under året.

Under år 2004 överklagades 97 beslut om ekonomiskt bistånd. 58 överklagade beslut har hittills² lämnats utan bifall av länsrätten, medan sex beslut har ändrats eller upphävts. Motsvarande siffror för år 2003 var 90 överklagade beslut, varav 56 lämnades utan bifall och sex beslut ändrades eller upphävdes av länsrätten.

7.2 Försörjningsstödsenheten

Försörjningsstödsenheten har under året strävat mot en mer effektiv och tillförlitlig statistikredovisning. Från det redan väl utnyttjade verksamhetssystemet IFO har rapporter och bearbetad data tagits fram i större omfattning än tidigare år. Målet har varit att helt lämna enskilda medarbetares och arbetsgruppens manuellt insamlade data. Trots allt har det inte varit meningsfullt att fullständigt överge manuellt förda listor för vissa uppgifter. Det skulle helt enkelt ta för lång tid att söka i systemet efter dem.

Ett omfattande arbete har under året lagts ned på att svetsa samman medarbetarna, som före årets början tillhörde olika arbetsgrupper med skilda arbetsledare och kulturer. Ett målmedvetet och ensträckt arbete av alla medarbetare har lett fram till en enhet med medarbetare som vid årets slut mer relaterade till enheten än sin tidigare arbetsgrupp. En genomgripande förändring av arbetssättet inom enheten har under året förberetts, viken kommer att träda i kraft år 2005. Det organisatoriska förändringsarbetet har varit en investering i tid och andra resurser. Därtill ska också nämnas att en socialsekreterartjänst hållits vakant under nio månader, som en budgethållande åtgärd med viss ökad arbetsbelastning som följd.

Ett mått på enhetens tillströmning av arbete är antalet öppnade personakter i IFO. Under året har enheten initierat utredningar och ärenden i 571 personakter, vilket är sex personakter färre än föregående år.

Hälften av de hushåll som sökte ekonomiskt bistånd under 2004 hittade alternativ försörjning inom tre månader. Det är ett hastigt försämrat resultat jämfört med de 60 procent av hushållen som lyckades föregående år.

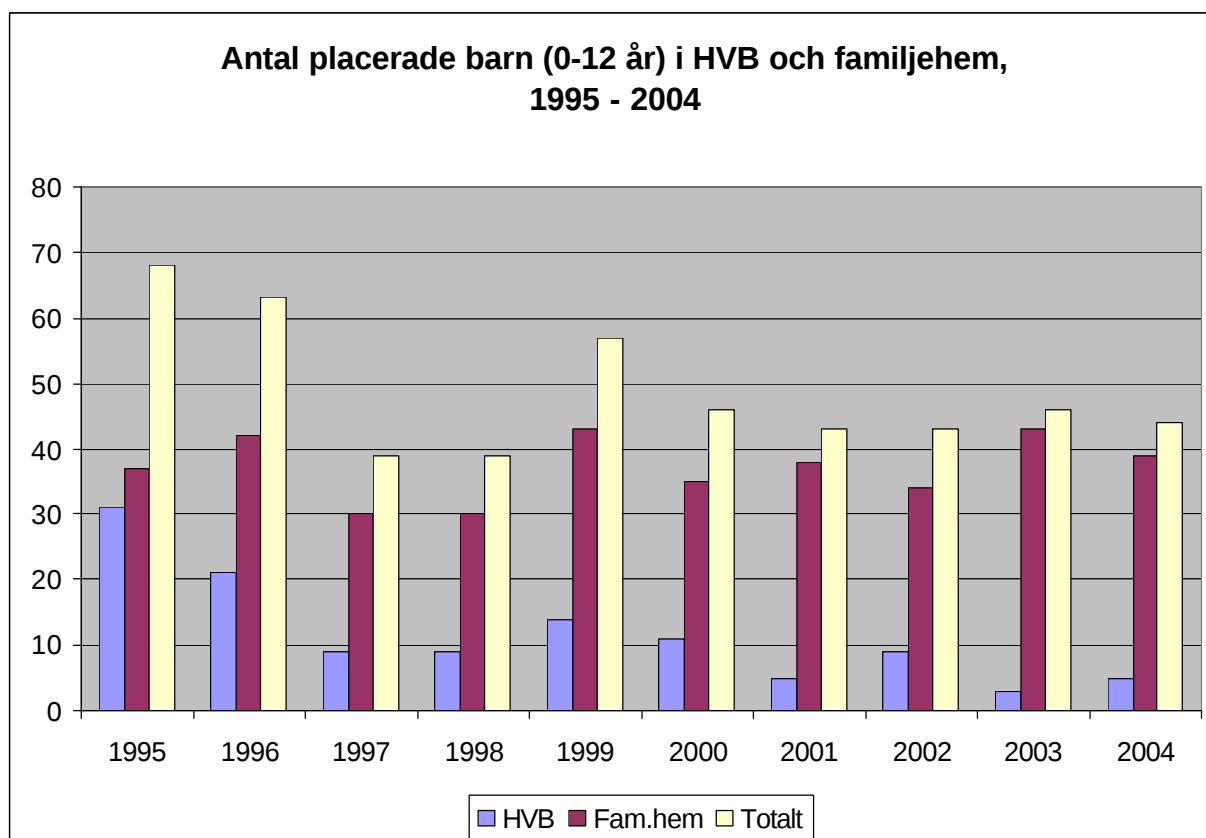
² Alla överklagade beslut år 2004 har ännu inte prövats av länsrätten.

Enheten har till uppgift att arbeta med såväl nytillkommande som långvarigt beroende hushåll. Det är färre hushåll som under året fått ekonomiskt bistånd än föregående år, men fler hushåll har blivit långvarigt beroende. Från att huvudsakligen ha arbetat med att motivera och få ut bidragssökande på arbetsmarknaden har tyngdpunkten i arbetet förflyttats till att hitta vägar till rehabilitering. Huvuddelen av de sökande har befunnit sig långt från arbetsmarknaden, med skiftande behov av rehabilitering. Enheten har vidtagit åtgärder i varje sådant enskilt ärende för att få till stånd och medverka i lämplig rehabilitering. De viktigaste samarbetsparterna har varit kommunens arbetscentrum, rehabcenter, arbetsförmedlingen, af-rehab, försäkringskassan, primärvården, öppenpsykiatri och samarbetsprojektet nätet.

Förutom ekonomiskt bistånd har enheten handlagt dödsboanmälningar och bistått enskilda med förmedling av deras ekonomiska medel.

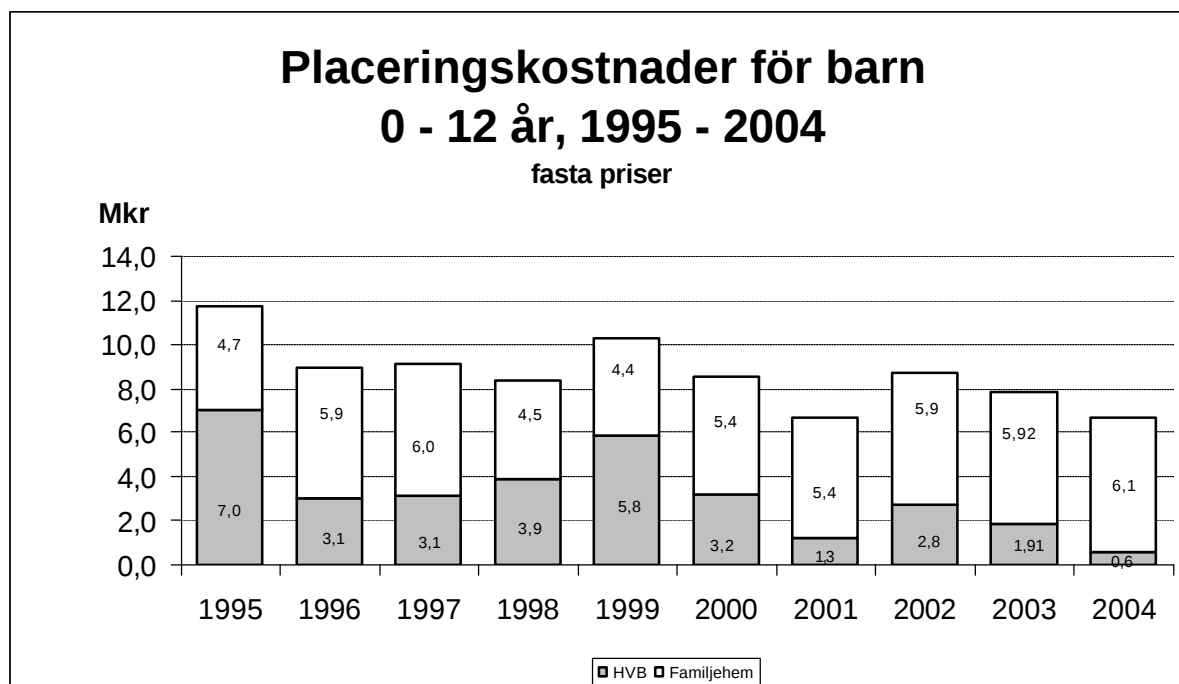
7.3 Insatser för barn, år 1995 – 2004

År 2004 var 44 barn i åldern 0-12 år placerade enligt SoL eller LVU i hem för vård eller boende (HVB) och familjehem. Jämfört med året innan har familjehemsplaceringarna minskat med fyra barn, medan antalet HVB-placeringar däremot ökat med två barn. Det totala antalet placerade barn var under året 44 jämfört med 46 barn år 2003. Andelen barn i kommunens befolkning i åldern 0-12 år som någon gång under året blev föremål för placering på HVB eller familjehem var knappt 0,6 procent eller 6 av 1000 barn i befolkningen i den åldersgruppen, vilket är en lika stor andel som under 2003. Nedan följer ett diagram som visar hur antalet placeringar utvecklats under den senaste tioårsperioden.³

³ Här ingår inte jourhemsplaceringar.

Den sammantagna kostnaden för vård av barn enligt SoL och LVU i HVB eller familjehem åskådliggörs i nedanstående diagram.⁴⁵

7.4 HVB-placeringar under år 2004 jämfört med år 2003

År 2004 var tre barn i åldrarna 0-12 år placerade av Familjegruppen i konsulentstödda familjehem, under sammanlagt 10 månader (342 vårddyggn). Placeringarna övergick därefter till ungdomsgruppen respektive till placering i familjehem. Eftersom en dygnskostnad betalas för denna typ av placering, registreras de som placeringar i hem för vård eller boende (HVB). Samma antal barn var placerade i konsulentstödda familjehem år 2003.

I slutet av året placerades dessutom två barn tillsammans med deras mamma på institution. Antal vårddyggn: 30.

Totalt förbrukades 372 vårddyggn under året i jämförelse med 1096 föregående år. Vårdkostnaden för HVB-vården uppgick till 614 tkr i jämförelse med 1.900 tkr år 2003.

Åldersgrupp	Placeringsgrund		Totalt, antal (ej dubbelräkande)
	LVU	SoL	
0 - 3 år	0	0	0
4 - 6 år	1	0	1
7 - 9 år	0	1	1
10 - 12 år	2	1	3
Totalt under året;	3	2	5
Pågående per den 31/12;			2

⁴ Kostnadsutvecklingen för placeringar visar nettokostnader varje år. Kostnadsutvecklingen redovisas i fasta priser, vilket innebär att hänsyn tagits till inflationen genom KPI (konsumentprisindex) och löneökningar genom AKI (arbetskraftsindex). Kostnaderna under tioårsperioden redovisas i 2004 års penningvärde.

⁵ I diagrammet ingår inte kostnaderna för jourhemsplaceringar.

7.5 Familjehemsplaceringar under år 2004 jämfört med år 2003

Under det gångna året var 39 barn i åldern 0-12 år tillfälligt eller stadigvarande placerade i familjehem, vilket kan jämföras med 43 barn under år 2003. Av de 39 placerade barnen var 37 placerade stadigvarande, två barn var korttidsplacerade vid ett eller flera tillfällen under året (fyra korttidsplaceringar totalt). Av de stadigvarande placeringarna var tio nyplaceringar. 31 placeringar var pågående vid utgången av december 2004. Totalt förbrukades 10.190 vård dygn i familjehem under år 2004, jämfört med 10.361 vård dygn året innan.

Nedan framgår barnens åldrar och placeringsgrund samt antal stadigvarande placeringar⁶ som vid utgången av år 2004 var pågående.

Åldersgrupp	Placeringsgrund		Totalt, antal (ej dubbelräkande)
	LVU	SoL	
0 - 3 år	1	2	3
4 - 6 år	5	2	7
7 - 9 år	8	6	14
10 - 12 år	6 ¹	7	13
Totalt under året	20	17	37
Nyplaceringar			10
Avslutade placeringar			5 ²
Pågående per den 31/12			31

¹ Ett barn har fyllt 13 år under 2004 men är inte överflyttad p.g.a. utredning.

² Tre av barnen som avslutades i familjegruppen under året flyttades över till ungdomsgruppen.

Nettokostnaderna för familjehemsvården avseende familjegruppens placeringar uppgick under året till 6.106 tkr, vilket var 189 tkr över vad som budgeterats för år 2004. Nettokostnaderna året innan var 5.946 tkr, vilket var ett överskridande av budgeten med 823 tkr.

7.6 Jourhemsplaceringar 2004

Under det gångna året var 15 barn i åldern 0-12 år placerade i jourhem. Av de 15 placerade barnen var sex placerade i jourhem via ABC-jourhem. 13 av jourhemsplaceringarna var nyplaceringar under 2004 och 11 var pågående vid utgången av december 2004.

Nedan framgår barnens åldrar och placeringsgrund samt antal placeringar som vid utgången av år 2004 var pågående.

Åldersgrupp	Placeringsgrund		Totalt, antal (ej dubbelräkande)
	LVU	SoL	
0 - 3 år	0	3	3
4 - 6 år	3	2	5
7 - 9 år	1	3	4
10 - 12 år	1	2	3
Totalt under året	5	10	15
Nyplaceringar			13
Avslutade placeringar			4
Pågående per den 31/12			11

⁶ Observera att de tillfälliga placeringarna under skollov som rör två barn inte är medräknade i tabellen.

Nettokostnaderna för avdelningens jourhemsplaceringar uppgick under året till 1.252 tkr, vilket var ett överskridande av budgeten med 922 tkr. Jourhemskostnaderna består till fyra femtedelar av placeringskostnader för de sex barn som blivit placerade i jourhem via ABC-jourhem.

7.7 Familjegruppen

Familjegruppen har under året tagit emot 232 anmälningar rörande familjer där barn kunde vara i behov av socialnämndens stöd eller skydd. Detta är en ökning jämfört med år 2003 på 61 procent. Under den senaste femårsperioden har antalet anmälningar varierat mellan 141 och 174. Antalet berörda barn var 333 stycken år 2004. Socialtjänsten, främst socialjouren, stod för 34 procent av anmälningarna. Detta är en stor ökning jämfört med de tre föregående åren då andelen anmälningar från socialtjänsten utgjorde drygt 20 procent. Störst antal anmälningar handlade om oro p.g.a. missbruk hos förälder, följt av bristande omsorg och tvister mellan föräldrar. Uppgifterna visar att oro p.g.a. föräldrars missbruk ökade från 19 familjer 2003 till 49 familjer år 2004. (Se tabell fyra och fem i tabellbilagan för ytterligare uppgifter.)

Totalt inleddes 55 barnavårdsutredningar, i vilka 82 barn berördes: 41 flickor och 41 pojkar. Av de anmälningar som resulterade i inledd barnavårdsutredning var oro p.g.a. bristande omsorg den vanligaste anmälningsorsaken följt av missbruk hos förälder och våld mellan föräldrar. År 2003 var missbruk hos föräldrar den mest frekventa anmälningsorsaken vid inledd utredning.

En intensivutredning genomfördes under hösten. Den ständiga tillströmningen av nya anmälningar gjorde att det inte var möjligt att använda denna utredningsform i en större omfattning. Utredningsmetodiken att aktivt verka för att förkorta utredningstiderna kunde sällan infrias av samma anledning. Ambitionen inför kommande år är att återuppta intensivutredningar i fler ärenden.

Under hösten inleddes dessutom fem utredningar med anledning av föräldrars ansökan att få sina barn placerade i jour/familjehem för kortare eller längre tid.

Vid fem tillfällen under hösten fattades beslut om omedelbart omhändertagande jml 6 § LVU, gällande sammanlagt sex barn. Ansökan om vård jml 1 och 2 §§ LVU avseende sex barn ingavs till länsrätten. Länsrätten biföll socialnämndens ansökan i samtliga fall. Överklagan har skett till kammarrätten. I de fall där dom har meddelats lämnade kammarrätten överklagandena utan bifall.

Utredningar jml 11 kap 1 § SoL avseende tre placerade barn genomfördes med anledning av föräldrars begäran om LVU-vårdens upphörande. Ytterligare två utredningar genomfördes med anledning av begäran om förändrat umgänge. Detta innebar många förhandlingar i länsrätt respektive kammarrätt under året. I några LVU-ärenden finns restriktioner i umgänget som innebär att socialsekreterare närvarar vid umgängen för barnets skydd, utöver de besök som görs hos de familjehemsplacerade barnen.

Familjegruppen har i möjligaste mån upprätthållit kontakterna med BVC, BUP m.fl. även om regelbundna träffar inte alltid kunnat genomföras. Gruppen har haft tillgång till extern handledning.

I familjegruppen, som har sju socialsekreterartjänster, har en tjänst varit vakant under sex månader. Under de första åtta månaderna fanns enbart arbetsledning på halvtid eller mindre, p.g.a. föräldraledighet.

7.8 Familjehem

I december 2004 hade Tyresö kommun 39 av socialnämnden godkända familjehem med ett eller flera placerade barn/ungdomar. Resurshemmet för ungdomar med svår social problematik avslutades i augusti och hade tre placeringar fram till dess. Socialtjänsten använder sig nu av icke kontrakterade jourhem. Ungdomsenheten har haft placeringar i fyra familjer och två familjer har tagit emot yngre barn. Eftersom det inte finns något avtal med familjerna att de alltid ska finnas till hands väljer jourfamiljerna om och när de kan ta emot en placering och från vilken kommun. Det innebär i sin tur att vi inte vet från dag till dag hur placeringsmöjligheterna ser ut. För att balansera denna osäkerhet fortsätter arbetet med att rekrytera jourfamiljer.

Nio nya familjehem har rekryterats under året och ett aktuellt familjehem har tagit emot ytterligare ett barn. Rekrytering av familjehem sker i hela landet även om närhetsprincipen eftersträvas så långt det är möjligt. Konkurrensen från andra kommuner, om att få kontakt med bra hem i Stockholms län, ökar för varje år.

Under 2004 har tre barn placerats i släktinghem som de själva och/eller föräldrarna föreslagit. Utredningarna om släktinghem är lika omfattande som för andra, inte tidigare kända hem. Ibland kräver de hemmen mer utredningsarbete, då de ibland kan ha svårt att förstå, att de har ett uppdrag från socialtjänsten.

Kommunens familjehem erbjuds årligen en utbildningsdag tillsammans med familjehem i andra Södertörnskommuner. Denna utbildningsdag hölls i april och föreläsare var fil dr Katarina Weinehall, som talade under rubriken "Att växa upp i våldets närhet". Familjehemmen gavs under dagen möjligheter att diskutera frågeställningar med föreläsaren och andra familjehem. Utbildningsdagen var mycket uppskattad.

Familjehemssekreterarna har ett nära samarbete med ett antal kommuner i södra Stor-Stockholm och träffar dessa kollegor några gånger per termin. Diskussioner förs kring organisation, lagtolkningar, policyfrågor, ersättningar och metoder. Vidare tipsar man varandra om lediga familjehem och diskuterar innehåll och föreläsare på utbildningsdagar både för socialsekreterare och familjehem.

I augusti deltog Tyresö kommun i den s k Grönandagen, där Stockholms läns familjehem över hela landet inbjöds till en dag på Gröna Lund tillsammans med egna och placerade barn. Där fick barn och vuxna inträde och åkband. Dagen uppmärksammades i media och fick ett mycket positivt gensvar.

7.9 Familjerätt

Under år 2004 fastställdes totalt 310 faderskap. Av dessa var 285 par sammanboende och 281 av dem valde att anmäla gemensam vårdnad. 10 av de 25 föräldrapar som ej var sammanboende valde att anmäla gemensam vårdnad. År 2003 fastställdes 298 faderskap. Vid årets slut var 34 faderskapsärenden pågående. Tyresö familjerätt har varit andra kommuner behjälpliga i två faderskapsärenden. Under året har fyra faderskapsutredningar lagts ner och två lämnats till advokat för beslut i tingsrätten.

Socialnämndens utskott fattade beslut efter 23 medgivandeutredningar för adoption. 22 av ansökningarna bifölls och 1 avslogs. År 2003 fattades 19 beslut om medgivande vilka alla bifölls. Tingsrätten begärde yttrande rörande sju adoptioner under året, motsvarande siffra för 2003 var elva. Två av dessa yttranden avsåg adoption av tre släktingbarn. Under året gjordes 18 uppföljningsrapporter om barn som anlänt till sina familjer i Tyresö, jämfört med 10 rapporter 2003. Familjerätten upprättade fyra aktualiseringsintyg till sökande som tidigare fått medgivande men som under adoptionsprocessen fått ändrade förhållande som t.ex. byte av bostad. Intresset för att få medgivande för att ta emot barn i syfte att adoptera var alltjämt stort och under 2004 anmälde tio nya sökande par eller enskilda sitt intresse för medgivande. Vi såg dock en minskning i tillströmningen under sista delen av året. Vid årsskiftet väntade två par och en ensamstående på att få påbörja medgivandeutredning, jämfört med föregående årsskifte då tio par väntade.

Tingsrätten begärde under året nio utredningar avseende vårdnad, boende eller umgänge. Det var samma antal som under 2003. Utredningarna berörde 10 barn, jämfört med 14 barn föregående år. 15 upplysningar har lämnats till tingsrätten år 2004, jämfört med 9 år 2003. Under året tecknade tolv föräldrapar avtal avseende vårdnad, boende eller umgänge rörande sina barn.

Familjerätten har på uppdrag av tingsrätten handlagt två ärenden under 2004 där kontaktperson utsetts att medverka vid umgänge. Under året genomfördes samarbetssamtal i fyra ärenden begärda av tingsrätten. Antalet föräldrapar som själva tog kontakt med familjerätten och önskade samarbetssamtal var under året 79, 64 av dessa kom för samtal. Samarbetssamtalen berörde 101 barn.

Under 2004 ansökte socialnämnden hos tingsrätten om särskild förordnad vårdnadshavare för två barn på grund av att barnens vårdnadshavare avlidit.

Två utredningar gjordes, efter ansökan enligt Föräldrabalken 6 kap § 15 a, om att socialnämnden ska driva umgängesfrågan för mor- och farföräldrar.

Tyresö familjerätt har deltagit i söderkommunernas familjerättsträffar som återkommer regelbundet under året. Under året har dessutom familjerättsgrupperna i Haninge och Tyresö träffats för att utbyta erfarenheter, samt för planering av viss samverkan av verksamheten inför lagändringen omkring obligatorisk utbildning inför beslut om medgivande för adoption.

Fokusgruppsintervjuer har genomförts med personer som genomgått medgivandeutredning och där barnet anlänt till familjen. Syftet med intervjuerna var att få kunskap om hur utredningen upplevdes, om den nådde sina syften samt för att få underlag för vidare metodutveckling.

7.10 Familjecenter

Familjecenter är en öppen verksamhet för barnfamiljer i Tyresö. Socialnämnden och Barn och utbildningsnämnden är huvudmän. Det finns en öppen förskola, öppen verksamhet för skolbarn, föräldrastöd i olika former och en omfattande gruppverksamhet för barn och föräldrar. Vi har också myndighetsutövning när det gäller frivilliga insatser; bistånd i form av kontaktfamiljer och familjepedagoginsats. Syftet med Familjecenter är att i ett tidigt skede hitta barn och föräldrar i riskzon och erbjuda adekvat stöd, för att förebygga framtida problem. Vår målgrupp är barnfamiljer med barn upp till 13 år.

Under 2004 hade **Öppna förskolan** öppet för föräldrar och barn i ålder 0-6 år tre förmiddagar i veckan. En dag är enbart för baby, d.v.s. föräldrar med barn upp till ca 12 månader. Under våren hade Öppna förskolan i snitt 163 besök/vecka. Motsvarande siffra för hösten var 185 besök/vecka. Familjecenter har sedan flera år haft en särskilt tid på Öppna förskolan för de familjer som av någon orsak inte kan delta under de ordinarie öppettiderna. De föräldrar och barn som kommer vid dessa tillfällen får mer stöd och uppmärksamhet än övriga besökare på Öppna förskolan. De erbjuds andra aktiviteter och även viss föräldrautbildning. Totalt har sju mödrar varit inbjudna under året.

Varje måndageftermiddag anordnar Familjecenter **Skolträffen**, som är en öppen verksamhet för skolbarn i åldern 7 - 13 år utan skolbarnomsorg. Sammanlagt gjordes under året 489 besök av barn från skolor runt om i Tyresö. Under 2003 gjordes sammanlagt 642 besök.

Under 2004 har Familjecenter haft **söndagsöppet** nio söndagar. Det sammanlagda antalet besökare var 80 vuxna och 80 barn. Under 2003 hade Familjecenter öppet på söndagar vid 14 tillfällen och besöktes då av 79 vuxna och 109 barn.

Familjecenter anordnar **gruppverksamhet** för både barn- och föräldragrupper. Dessutom har Specialavdelningens ungdomsgrupp under året haft en grupp för tonåringar, vars föräldrar är missbrukare, i Familjecenters lokal. Barngrupperna träffas alltid en gång per vecka och vi är alltid två gruppledare i varje barngrupp. Vi försöker ordna grupper för barn efter vilka behov som uppmärksammas. En nyhet under 2004 är grupper för barn, vars föräldrar har någon form av vårdnadstvist. Gruppen kallas "Skilda världar" och programmet omfattar nio träffar. Under året har familjebehandlaren och en socionom haft tre grupper för barn i "skilda världar", totalt 18 barn.

En grupp för barn till missbrukare, vilken påbörjats i december 2003, samlade sex barn i åldern 11-13 år. Gruppen hade ca 25 träffar och leddes av två socionomer på Familjecenter. Under senhösten påbörjades en ny grupp bestående av fyra pojkar 9-12 år.

Våren 2004 fortsatte gruppen med barn till föräldrar med psykisk ohälsa som påbörjats under hösten 2003. Tre barn i elvaårsåldern deltog i gruppen, efter att två hoppat av. Gruppledare var en psykolog från Familjecenter och en kurator från Tyresö psykiatriska mottagning. Under hösten 2004 startades en ny grupp med fyra barn i åttaårsåldern, gruppen kommer att ha 21 träffar.

Under hösten hade vi en flickgrupp med sju flickor. Gruppledare var en familjepedagog (socionom) och en förskollärare. Gruppen är för flickor som har behov av att träna sitt sociala samspel med kamrater. Under 2004 hade vi dessutom två pojkgrupper med sju-åtta pojkar i 10-årsåldern i varje grupp. En socionom och en fritidspedagog var gruppledare för pojkgrupperna. Även i pojkgruppen tränas socialt samspel med kamrater.

Förutom barngrupper erbjuder Familjecenter föräldragrupper. I Unga mammagruppen har 16 mammor, tillsammans med 16 barn, träffats på fredagarna. Gruppledare är en förskollärare och två BVC-sköterskor.

Familjecenter har, i samarbete med Bergfotens skola, haft en föräldragrupp i ca sex år. Familjecenters psykolog och en lärare på skolan fungerar som gruppledare i en föräldragrupp om fem mammor med utagerande barn. Gruppen har träffats en gång per månad.

En nyhet för Familjecenter är den ICDP kurs (International Child Development Programmes), som två förskollärare startade under hösten. ICDP är ett

föräldravägledningsprogram där sju mammor och sju barn deltar. En annan nyhet för året är föräldrautbildningen Cope (the Community Parent Education Program). Utbildningen hölls i Familjecenter under kvällstid våren 2004. Gruppledare var personal från Barn och utbildning, en förskolelärare samt Familjecenters familjepedagog.

Pappaforum har funnits på Familjecenter sedan 2002. Pappaforum anordnas en gång i månaden och här kan pappor diskutera sina funderingar kring papparollen. Under 2004 har totalt 14 fäder deltagit i pappaforum

Landstinget driver tillsammans med ABF projektet ”Pappa på riktigt”, vilket är grupper för nyblivna pappor. I Tyresö hålls dessa grupper på Familjecenter med ”vanliga” pappor som gruppledare. Familjebehandlaren är med och organiserar, samt ger information till nya föräldragrupper på MVC om projektet.

En av socionomerna på Familjecenter har under år 2004 deltagit i elevvårdsteamet på Bergfotens skola var 14:e dag. I juni 2004 utvärderades samarbetet och parterna kom överens om att det skall fortsätta.

Under år 2004 har 592,5 **stödsamtal** hållits av socionomerna och psykologen på Familjecenter (371 samtal 2003, 565 samtal 2002). Antalet stödärenden under år 2004 var 100 stycken och sammanlagt omfattades 168 barn i dessa ärenden. Stödärendena har handlagts av fem samtalsledare. Familjer som fått bistånd i form av kontaktfamilj, familjepedagog eller som deltagit i gruppverksamhet är inte medräknade i antalet stödärenden.

I maj 2004 hade Familjecenter öppet hus för tänkbara samarbetspartners. Vi fick ca 100 besökare från kollegor inom social-, barn och utbildningsförvaltningarna, några skolor, landstinget, kyrkan, psykiatri, BUP, invandrarsektionen, Länkarna, Röda Korset m fl. Ett studiebesök togs emot under året, då en skolklass med gymnasie studenter från Frankrike besökte Familjecenter.⁷ Dessutom har Familjecenter under våren besökts av Inger Segelström, tillsammans med Tyresöpolitikerna Anders Bergerus och Marita Bertilsson.

Andra aktiviteter som personal på Familjecenter varit involverade i under året är en föreläsning om Familjecenter arrangerad av Samhällsmedicin, forskning bedriven av Samhällsmedicin kring barn till föräldrar med psykisk ohälsa samt BRÅ:s informationsdag i Tyresö centrum.

Familjecenter i Tyresö ingår i ett nätverk med andra familjecentraler – Jordbro, Skogås och Alby. Familjecentralerna har haft några träffar där de med samma funktion träffats, t.ex. arbetsledare, förskollärare, socionomer. Familjecenter har även inlett samverkan med bl.a. mödra- och barnhälsovården, socialkontoret, psykiatri och Södersjukhusets kvinnoklinik runt gravida och nyförlösta mammor som är psykiskt sköra.

Avslutningsvis har Familjecenters verksamhet blivit uppmärksammas av såväl en japansk tidning som kyrkans tidning ”Palmetten”.

7.11 Insatsen kontaktfamilj/-person

Antalet barn i åldern 0-12 år med stödinsatsen kontaktfamilj eller kontaktperson var under året, liksom under 2003, 72. Fem barn över 12 år hade under året kontaktfamilj/-person genom IFO eftersom de hade yngre syskon. Antalet nytillkomna barn under året var nio, jämfört med 32 år 2003. Under året avslutades 27 barn med insatsen kontaktfamilj/-person,

⁷ 1999 hade Familjecenter 20 studiebesök, 2000 17 studiebesök, 2001 14 studiebesök, 2002 6 studiebesök och 2003 4 studiebesök.

jämfört med 16 barn 2003. 44 kontaktfamiljer/-personer har haft uppdrag från Familjecenter under året. Under 2003 var motsvarande antal 57.

7.12 Familjepedagoginsatser

Familjepedagogsverksamheten riktar sig till familjer där det föreligger sociala problem, där svårigheterna i familjen är av sådan karaktär att stöd är nödvändigt för att en förändring ska kunna ske. Familjepedagogerna arbetar förebyggande och stödjande för att förhindra eller lindra en fortsatt problemutveckling. Familjepedagogerna arbetar med föräldrastöd i olika former, socialpedagogiska insatser, stödsamtal och miljöterapeutiskt arbete i hemmet. Behandlingsplan görs i alla ärenden i samråd med familjen med regelbunden uppföljning. Samverkan är en viktig del i familjepedagogernas insatser eftersom familjerna ofta har kontakt med flera olika myndigheter, som t.ex. barnomsorg, skola, öppenvårdspsykiatriska mottagningen.

Under år 2004 har familjepedagogerna arbetat i 26 familjer att jämföras med 27 familjer året innan. Tolv nya familjer fick familjepedagoginsats under året jämfört med tio nya under år 2003. Nio familjer avslutades under 2004 och vid utgången av året var 17 familjer aktuella för familjepedagoginsats att jämföras med 15 året innan.

Av de 26 ärendena aktualiserades 18 från familjegruppen, fyra från försörjningsstödsenheten och fyra från BVC. I 18 av de 26 ärendena rörde det sig om ensamstående föräldrar. Sammanlagt var 38 vuxna och 60 barn aktuella för familjepedagoginsatser under 2004. Antalet ärenden som kräver att två familjepedagoger arbetar med ärendet har ökat.

7.13 Socialjouren

Totalt har jouren haft 2087 ärenden under året jämfört med 1989 året innan. 68 procent av ärendena tillhörde Nacka och 32 procent Tyresö. Fördelningen mellan Nacka och Tyresö motsvarar i stort befolkningstalen i kommunerna. Antalet ärenden har ökat något för Nacka men är oförändrat för Tyresö. Det dominerande insatsområdet har, liksom tidigare, i båda kommunerna varit familjeproblem, kvinnomisshandel och barnavårdsärenden, med tyngdpunkt på ungdomsärenden. Antalet ordförandebeslut om tvångsomhändertagande jml 6 § LVU var nio jämfört med sex året innan, samtliga nio var omhändertagande i Nacka.

Logi har ordnats för 86 nätter gällande Tyresöbor jämfört med 46 året innan. Ärenden rörande bostad och missbruk har ökat något för båda kommunerna. Ett ordförandebeslut i vardera kommunen om tvångsomhändertagande jml 13 § LVM har fattats.

Under hösten har en förändring av personalsituationen skett. Samordnaren/gruppleddaren är tjänstledig och tjänsten har inte återbesatts. En av de ordinarie socialsekreterarna har fått ett särskilt uppdrag att företräda socialjouren. En viss besparing har därmed gjorts.

7.14 Familjerådgivningen

Familjerådgivningen för Tyresö kommun har sedan 1995 bedrivits på entreprenad. Från och med den 1 januari 2002 anlitas Söderstöd AB i Stockholm för att driva kommunens familjerådgivning. Familjerådgivningen har under år 2004 besökts i lika stor utsträckning av män som av kvinnor. Huvudproblematiken hos besökarna har varit kommunikationsproblem och tyngdpunkten i behandlingens innehåll har i 45 procent av ärendena varit reparationsarbete. Under året har familjerådgivningen haft 214 aktuella ärenden jämfört med 163 ärenden år 2003. Ca 80 procent av besökarna under året var par och en lika stor andel av besökarna hade ett eller flera barn under 18 år. Besökarna var oftast i åldern 30 - 40 år. 348 personer var aktuella hos familjerådgivningen under år 2004, jämfört med 295 personer året innan. Antalet rådgivningstillfällen totalt under året uppgick till 550 jämfört med 430 tillfällen

år 2003. Antalet rådgivningstillfällen per ärende var i genomsnitt 2,57 jämfört med i genomsnitt 3,05 tillfällen per ärende året innan. P.g.a. ökad efterfrågan och en strävan att trots det hålla budget har väntetiderna under året ibland uppgått till fyra veckor för nybesök.

Vid avslutande samtal på familjerådgivningen ombeds besökaren fylla i en enkät för att familjerådgivningens verksamhet ska kunna följas upp och utvecklas. Under 2004 inkom 41 enkäter, jämfört med 43 året innan. Svarsfrekvensen är därmed låg, men kan ändå ge en indikation om hur besökarna tycker att familjerådgivningen fungerar. Enkätsvaren visade att samtliga svarande under året var mycket nöjda (51 %) eller ganska nöjda (49 %) med sin kontakt med familjerådgivningen. Vid 2003 års undersökning var 90 procent mycket nöjda med sin kontakt med familjerådgivningen. I årets undersökning har det alltså skett en förskjutning från svarsalternativet mycket nöjd till svarsalternativet ganska nöjd. Det är dock fortfarande inga av de svarande som uppger att de är missnöjda med sin kontakt med familjerådgivningen.

7.15 Automatspelstillstånd

Den som vill anordna automatspel som t.ex. flipper- eller TV-spel (så kallade förströelseautomater) i Tyresö har fram t.o.m. 2004 behövt ansöka om tillstånd hos socialnämnden. Under året fanns det i kommunen tre tillstånd för automatspel gällande nio spel. Inga nya ansökningar har inkommit under året. Genom ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel är Lotteriinspektionen fr.o.m. den 1 januari 2005 tillstånds- och tillsynsmyndighet för förströelseautomater.

7.16 Utskottet för individ- och familjeomsorg

Under året hade utskottet elva fasta utskottssammanträden. Därtill kom sex extra sammanträden avseende fem LVU-mål, två LVM-mål, ett ärende gällande förlängning av utredningstid enligt 11 kap § 2, 2 stycket SoL samt tre yttranden till kammarrätten. Motsvarande år 2003 var elva fasta och sex extra sammanträden. Under år 2004 behandlade utskottet sammanlagt 208 paragrafer, att jämföras med 198 året innan.

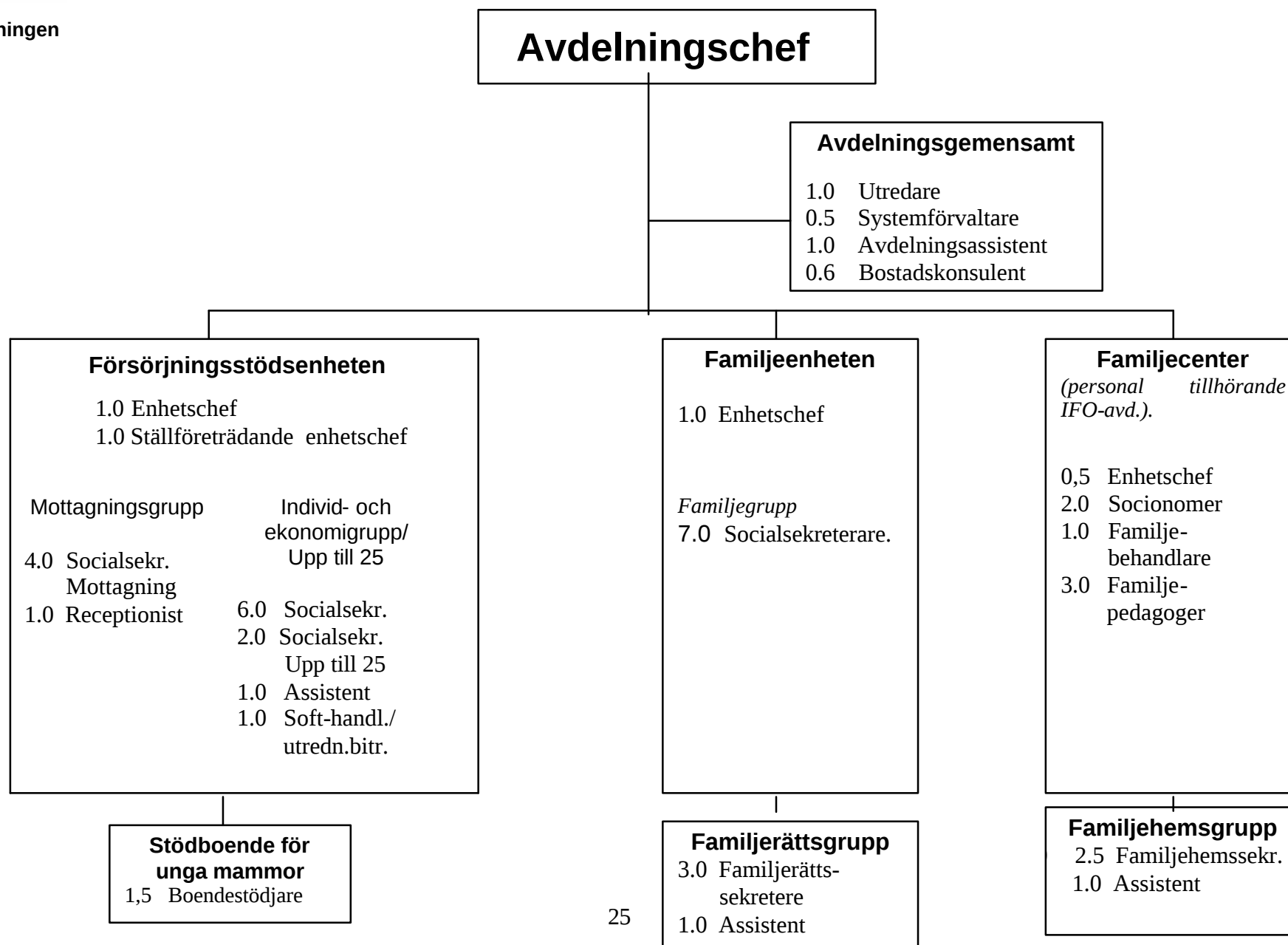

TYRESÖ KOMMUN

Socialförvaltningen

2004-09-22

Individ- och Familjeomsorg

Kvalitetsgarantier för försörjningsstöd

(Ändringar som träder i kraft 2005 anges i parantes.)

Vårt mål är att bemöta alla som söker hjälp med respekt och att ge god service.

*Garantierna nedan anger en **längsta** tid från kontakt till beslut.*

Vår ambition är så kort handläggningstid som möjligt.

Vi lovar

- ? att en handläggare på socialkontoret kan nås per telefon under kontorstid för akuta ärenden.
- ? att du kan få en tid för besök inom högst tre veckor (fr.o.m. 2005 två veckor) under september – maj.
- ? att du sommartid (juni – augusti) kan få en tid för besök inom högst fem veckor (fr.o.m. 2005 fyra veckor).
- ? att du efter komplett ansökan om försörjningsstöd får ett skriftligt beslut inom högst två arbetsveckor (fr.o.m. 2005 högst sju arbetsdagar).
- ? att du vid bifallsbeslut får meddelande om när pengarna betalas ut och att du får pengarna inom högst fyra arbetsdagar från beslutsdatumet.
- ? att vi kontaktar dig om utbetalningen av försörjningsstödet skulle försenas mer än en dag.

Kvalitetsgarantier för familjehem

(Ändringar som träder i kraft 2005 anges i parantes.)

Vårt mål är att bemöta alla som har kontakt med oss med respekt och att ge god service.

Vi lovar

- ? att du kan nå familjehemssekreterarna per telefon under kontorstid. Om familjehemssekreteraren skulle vara upptagen finns möjlighet att lämna meddelande antingen till assistent i familjehemsgruppen eller i röstbrevlåda. Om du har lämnat meddelande blir du uppringd senast följande arbetsdag.
- ? att familjehemssekreteraren besöker varje familjehem minst två gånger om året (fr.o.m. 2005 en gång om året) för handledning och uppföljning av placeringen.
- ? att familjehem erbjuds minst ett utbildningstillfälle om året.
- ? att nya familjehem får skriftlig information om familjehemsvård och ekonomiska villkor för familjehem.

Kvalitetsgarantier för kontaktfamilj/-person

(Garantierna gäller fr.o.m. 2005)

Vi lovar

- ? att du kan nå handläggarna per telefon under kontorstid. Skulle vi vara upptagna finns det möjlighet att meddelande i röstbrevlådan. Om du lämnat meddelande blir du uppringd senast påföljande arbetsdag.
- ? stöd och vägledning under hela uppdraget. Vi lovar att vara tillgängliga per telefon och ha extra uppföljningsmöten vid behov.
- ? att handläggaren har uppföljningssamtal med kontaktfamiljer/-personer och barnets familj minst var 6:e månad.
- ? att nya kontaktfamiljer/-personer får skriftlig information om ekonomisk ersättning och aktuella säkerhetsbestämmelser.

Tabell 1. Sammanställning av inkomna synpunkter till IFO år 2004

Typ av synpunkt	Beröm (antal)	Klagomål (antal)	Innehåll
Bemötande	2	7	Beröm till socialsekreterare för trevligt bemötande respektive bra dialog. Klagomål från klienter om dåligt bemötande, exempelvis att klienter uppfattat att soc.sekr, inte lyssnat på klienterna
Tillgänglighet		2	Två personer har klagomål om tillgänglighet, en klagar på för lång väntetid och en på att personalen inte kan passa tider.
Information Insatser		5	Klagomål från person angående omhändertagande av hennes barn. Anonymt klagomål om omhändertagande av barn samt klagomål från person som anser att handläggarna borde utreda hans anmälan om hur barnet har det hos f.d. sambo.
Organisation Politiska beslut Inflytande		1	Klagomål från person som känner sig maktlös för att det inte bedöms finnas skäl att inleda utredning p.g.a. hans anmälan.
Handläggning/ rutiner		7	Missnöje med hur klient dokumenterat persons situation. Missnöje med att utrednings fokus inte hamnat på pappan. En person anser att hennes ärende fått för låg prioritet. Missnöje med handläggningen då den klagandes barn omhändertogs. Ifrågasättande av Familjegruppens kompetens.
Övrigt	1	1	
Totalt	3	23	

Tabell 2. Bidragshushåll fördelat efter familjetyp, 1995 – 2004

År	Ensamst. kvinna utan barn	Ensamst. man utan barn	Ensamst. kvinna med barn	Ensamst. man med barn	Sambo/gifta utan barn	Sambo/gifta med barn	Totalt
2004	122 (23 %)	195 (37 %)	133 (25 %)	15 (3 %)	24 (5 %)	36 (7 %)	525
2003	133 (24 %)	219 (39 %)	140 (25 %)	9 (2 %)	31 (5 %)	30 (5 %)	562
2002	133 (24 %)	206 (37 %)	152 (28 %)	5 (1 %)	18 (3 %)	38 (7 %)	552
2001	151 (26 %)	219 (38 %)	127 (22 %)	7 (1 %)	28 (5 %)	43 (8 %)	575
2000	135 (21 %)	220 (35 %)	173 (27 %)	12 (2 %)	36 (6 %)	54 (9 %)	630
1999	168 (21 %)	266 (32 %)	217 (27 %)	16 (2 %)	47 (6 %)	95 (12 %)	809
1998	201 (21 %)	350 (37 %)	244 (25 %)	16 (2 %)	40 (4 %)	105 (11 %)	956
1997	296 (26 %)	363 (32 %)	288 (25 %)	24 (2 %)	66 (6 %)	106 (9 %)	1 143
1996	322 (25 %)	462 (37 %)	270 (21 %)	28 (2 %)	69 (6 %)	115 (9 %)	1 266
1995	345 (24 %)	484 (34 %)	331 (24 %)	26 (2 %)	86 (6 %)	136 (10 %)	1 408

Tabell 3. Bidragshushåll fördelat efter bidragsmånader, 1995 – 2004

År	1 - 3 mån	4 - 6 mån	7 - 9 mån	10 - 12 mån	Totalt antal
2004	247 (50 %)	92 (18,5 %)	66 (13 %)	92 (18,5 %)	497
2003	324 (60 %)	83 (15 %)	46 (9 %)	83 (15 %)	536
2002	302 (56 %)	85 (16 %)	62 (11 %)	89 (17 %)	538
2001	307 (56 %)	99 (18 %)	62 (11 %)	85 (15 %)	553
2000	340 (56 %)	102 (17 %)	60 (10 %)	102 (17 %)	604
1999	382 (50 %)	154 (21 %)	102 (13 %)	121 (16 %)	759
1998	491 (51 %)	179 (19 %)	116 (12 %)	170 (18 %)	956
1997	565 (49 %)	208 (18 %)	166 (15 %)	204 (18 %)	1 143
1996	653 (52 %)	222 (17 %)	197 (16 %)	194 (15 %)	1 266
1995	763 (54 %)	261 (19 %)	194 (14 %)	190 (13 %)	1 408

Tabell 4. Inkomna anmälningar jml 14 kap. 1 § SoL avseende barn i åldern 0 - 12 år, 2000 – 2004

Anmälare	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004
Allmänhet	19	5	14	8	9
Polis	51	50	40	50	59
Skola	30	22	19	24	29
Barnomsorg	5	0	5	6	9
Sjukvård	5	9	4	6	8
Socialtjänst	26	34	31	31	80
Anonym	10	5	8	9	5
BVC/MVC	0	3	1	1	2
PBU	1	3	2	4	6
Släkt	27	20	17	0	7
Förälder	-	-	-	5	18
Totalt	174	151	141	144	232*

* 55 anmälningar ledde till beslut om att inleda barnavårdsutredning, medan det för 177 anmälningar beslutades att inte inleda utredning.

Tabell 5. Orsak till inkomna anmälningar jml 14 kap. 1 § SoL avseende barn i åldern 0 - 12 år, år 2000 – 2004

Orsak till anmälan	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004
Misstänkt barnmisshandel	9	15	13	15	13
Missbruk hos förälder	26	20	21	19	49
Bristande omsorg	26	23	36	19	36
Snatteri, ungdomsbrott, bråk	15	17	8	17	21
Psykisk sjukdom hos förälder	7	2	7	12	10
Skolsvårigheter	16	12	15	6	13
Misstänkt sexövergrepp	8	4	8	7	13
Andra missförhållanden ¹	27	29	33	-	-
Twister mellan föräldrar ¹	-	-	-	18	27
Våld mellan föräldrar ¹	-	-	-	18	25
Övrigt ^{1, 2}	-	-	-	13	25
Totalt	134	122	141	144	232

¹ Kategorin *Andra missförhållanden* har år 2003 delats upp i och ersatts av tre nya kategorier: *Twister mellan föräldrar*, *Våld mellan föräldrar* och *Övrigt*.

² T.ex. boendesituationen, oro för barnets beteende, sniffning, sexuellt tvång eller våld mot jämnåriga.

Tabell 6. Avslutade familjerättsärenden, år 2000 – 2004

Typ av ärende	År 2000	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004
Fastställande av faderskap	270	262	276	298	310
Faderskap (hjälp annan kommun i utredn.)	1	1	1	4	2
Nedlagda utredningar om faderskap	1	1	3	3	4
Upplysningar	21	22	27	9	15
Boende-/vårdnads-/umgängesutredningar	38*	26*	16	9	9
Samarbetssamtal (begärda av tingsrätt)	106*	76*	11	8	4
Frivilliga samarbetssamtal	103*	99*	47	43	64
Namnärenden	1	1	5	1	0
Adoptionsyttranden	8	6	3	11	7
Uppföljningsrapport	8	4	6	10	18
Medgivande, adoption	5	9	12	19	23
Vårdnadshavare och förmyndare	31	0	0	0	2
Medling umgängesfrågan (kamrarrätt)	0	0	0	0	0
Avtal	40	26	8	8	12
Totalt	633*	533*	415	423	470

* Statistiken för boende-, vårdnads- och umgängesutredningar liksom för samarbetssamtal under år 2000 och 2001 är mycket osäker, då en sammanblandning av antalet ärenden och antalet barn berörda i olika ärenden verkar ha skett. Den siffra som redovisats på dessa områden under år 2000 och 2001 verkar vara antalet barn som berörts, snarare än antalet ärenden. En översyn av statistiken för familjerätten har gjorts inför år 2003.